

KOMMUNUR

Demokratiskur trupulleiki

Ein fær onki at vita um figgjarætlanina bara út frá einum referati av gerðabókini. Okkurt má vera at samanbera við, annars geva tøluni onga meining, heldur Eyðun Jakobsen, búskaparfrøðingur

Ingolf S. Olsen

Kommunurnar brúka somu skipan til teirra figgjarætlanir, sum Figgjarmálaráðið brúkar til landsfiggjarlógina, og tí eiga kommunurnar eisini at kunna leggja eina eins væl lýsta figgjarætlan alment fram fyri borgararnar, og Figgjarmálaráðið ger.

Tað heldur Eyðun Jakobsen, búskaparfrøðingur, ið hevur almenn figgjarmál um hendi á Hagstovuni.

Tað undrar hann, at ein greidda uppsett figgjarætlan við frágreiðing ikki er almannakunngjørd fyri høvuðsstaðarkommununa enn, tó at býráðið í Tórshavnar Kommunu samtykti hana 28. november – fyri hálvari aðrari viku síðani.

Um ein dugir væl at leita, ber til at finna figgjarætlanina á heimasíðuni hjá

kommununi, men tað er bara sum gerðabókareferat, og eitt nýtt høvuðsyvirlit, har tær seinastu broytingarnar eru innroknaðar, er ikki við har.

Ikki nøktandi

- Eg fái snøgt onki sagt um figgjarætlanina hjá Tórshavnar Kommunu fyri næsta ár bara út frá tí, sum fyriliggur eftir býráðsfundin. Har er ikki eingongd eitt dagført høvuðsyvirlit fyri sjálva 2014-figgjarætlanina og als ongi tøl fyri í ár og undanfarin ár at samanbera við. Skalt tú sum borgari royna at skapa tær eitt yvirlit og gjøgnumskoða tøluni, so mást tú fyrst gera eitt umfatandi kanningararbeiði við at leita onnur skjøl við samanberiligum tølum fram. Tað er ikki nøktandi, sigur Eyðun Jakobsen.

Av tí sama heldur hann tað eisini vera torført at fáa varhugan av nakrari veruligari viðgerð av figgjarætlanini.

- Figgjarætlanin hjá Tórshavnar Kommunu fyri næsta ár er næstan 650 milliónir krónur. Tað eru sanniliga nógvir pengar. So tað er ein demokratiskur trupulleiki, at tað er so torført at finna út av, hví og hvussu raðfest verður, sigur Eyðun Jakobsen.

Afturlatnar kommunur

Í sínum arbeiði kann hann staðfesta, at kommunurnar generelt eru nógv meira afturlatnar enn Løgting og landsstýri.

- Kommunurnar eru sera afturlatnar og harvið ódemokratiskar. Har er Løgtingið frægari, sigur Eyðun Jakobsen og leggur afturat:

- Afturfyri eru kommunurnar sera dynamiskar. Tað er øgiliga stutt millum hugsan, avgerð og fremjan, og tað kann sjálvandi vera gott viðhvørt. Men tað ger tað ikki lættari at fylgja við.

Kommunala eftirlitið undir Almennaráðnum, sum umsitur kommunumál, skal hava eftirlit við, at kommunurnar umsita í samsvar við kommunulógina. Í tann mun serlógir eru galdandi, er tað viðkomandi aðalráð, ið umsitur málsøkið í landsstýrinum, sum hevur eftirlitið. Til dømis hevur Figgjarmálaráðið eftirlit við figgjarviðurskiftunum hjá kommununum.

- Men tað verða ikki gjørdar nakrar leypandi, nágreiniligar kanningar av virkseminum í einstøku kommununum. Tað sigi eg heldur ikki, at tað átti at veri í øllum lutum. Men tá

tað kemur til figgjarpartin, so kann tað kanska undra, at kommunurnar ikki eisini eru undir eftirliti av landsgrannskoðanini. Sjálvt um Tóshavnar Kommuna árliga brúkar meira enn 600 milliónir skattafiggjaðar krónur, so eru tað privatir, vinnuligir grannskoðarar, ið grannskoða roknskapin, staðfestir Eyðun Jakobsen.

- Føroysku kommunurnar eru generelt afturlatnar, og tað er sjálvsagt ein demokratiskur trupulleiki, sigur Eyðun Jakobsen, búskaparfrøðingur

Dagstovnaøkið nógv skert

Barnatalið minkar, og alt ansingarøkið skal rasjonaliserast. Tað er sambært borgarstjóranum orsøkin til, at barnaansingin hjá Tórshavnar Kommunu verður skerd við 4,6 milliónum næsta ár í mun til í ár

Ingolf S. Olsen

Hóast ógvusligar skerjingar á serliga tveimum málsøkjum, so varð figgjarætlanin hjá Tórshavnar Kommunu einmælt og uttan dramatikk samtykt á býráðsfundinum 28. november.

- Vit hava eitt ógvuliga væl virkandi býráð, og vit høvdu tosað so mikið væl um alt áðrenn sjálvan býráðsfundin, at har var ikki so nógv meira at tosa um. Tí varð ongin orðadráttur um figgjarætlanina, sigur Heðin Mortensen.

Sparingar

Á rakstrinum eru tað serliga tvey málsøki, ið eru ógvusliga skerd í rakstrinum á figgjarætlanini fyri 2014 samanborið við hana fyri í ár. Tað eru tekniska økið, har

húsaumsitingin er skerd við 6,7 milliónum krónum, úr 54,6 milliónum krónum í ár í 47,9 milliónir krónur næsta ár.og málsøkið Børn og ung, har barnaansingin er skerd við 4,6 milliónum krónum, úr 132, 4 milliónum krónum í ár í 127,8 milliónir krónur næsta ár.

Heðin Mortensen sigur, at ansingarøkið hjá allari kommununi nú verður eftirhugt við umfatandi rasjonaliseringum fyri eyga.

- Barnatalið er minkandi, so talan verður um samanleggingar, har tær stóru og góðu eindirnar verða varðveittar, meðan smærri eindir verða stongdar. Hetta, og til dømis tað, at vit nú fáa forskúlar, ger, at vit kunnu spara hesar pengarnar í barnaansingini. Vit játta eisini samstundis meira

enn eina millión krónur til nýggjan forskúla í skúlanum á Argjahamri, og tað vigar jú upp ímóti sparingini á dagstovnaøkinum, greiðir borgarstjórin frá.

- Eisini verður hugsað nýtt viðvíkjandi frítíðarskúlatilboðum og klubbtilboðum, har vit arbeiða við einum nýggjum konsepti við Margarinfabrikkini í miðbýnum og Klub 188 í hoyvík, sigur Heðin Mortensen.

Tó kann tað staðfestast, at sjálvir frítíðarskúlarnir samanlagt verða skerdir í rakstri næsta ár í mun til í ár. Tí samstundis sum 350.000 krónur eyka verða játtaðar til at hava frítíðarskúlarnar opnar, tá skúlarnir eru stongdir, og 100.000 krónur eyka verða játtaðar til frítíðarskúla líknandi tilboð og klubba-

tilboð, so verður frítíðarskúlanormeringin skerd við 750.000 krónum.

Færri bygningar

Stóra sparingin á húsaumsitingini, sum serliga umfatar viðlíkahald av bygningunum hjá kommununi, hongur sambært borgarstjóranum saman við, at kommunan ætlar at selja fleiri bygningar.

- Í sambandi við at vit keyptu bygningarnar hjá Bank Nordik, varð avgjørt, at vit skuldu royna at selja fleiri aðrar bygningar, sum kommunan eigur. Samlaða talið av bygningum fer tí at minka, og tørurvurin á pengum til viðlíkahald minkar tí eisini, greiðir Heðin Mortensen frá.

Undir figgjarlógarviðgerðini hava bæði tekniska nevnd og trivnaðarnevndin tó verið so ivasamar um ógvusligu lækkingina av játtanini til viðlíkahald, at tær í sínum tilmælum hava treytað sær, at lækkingin bert skal galda fyri 2014, tí talan er um serligar um-

støður, og at lækkingin tí ikki skal liggja til grund fyri framskrivingum og játtanum í 2015.

Stórar verkætlanir

Í figgjarætlanini eru 110 milliónir krónur játtaðar til iløgur. Afturat hesum koma aðrar 21,6 milliónir krónur til Tórshavnar Havn.

Nýggju iløgujáttanirnar verða innpassaðar í langtíðar iløguætlanina hjá kommununi, og her standa nú fleiri stórar verkætlanir í bíðirøð.

Rúm er bara fyri at gera iløgur fyri 80-90 milliónir krónur um árið í Tórshavnar Kommunu, so onkrar verkætlanir mugu toyggjast meira enn aðrar. Men Heðin Mortensen væntar onga ósemju um tíðarleistin.

- Verkætlanirnar, sum liggja fyrst fyri, eru brúgvín um Sandá og Musikkiskúlin, sum kosta á leið 60 milliónir krónur hvør. Hesar verkætlanirnar verða so strektar yvir 2-3 ár. Tað er eisini átrokandi við einum nýggjum brennivni á Hjalla, og hann

kostar 30 milliónir krónur. Síðani standa eisini bæði langhylur og golfvøllur frammalaga, sigur hann.

Nýggjur Vesturskúli

Eisini á skúlaøkinum eru stórar verkætlanir fyri framman. Pengar eru longu settir av at fyrireika ein nýggjan, stóran Vesturskúla, sum skal koma í staðin fyri Kommunuskúlan. Vesturskúlin væntast at fara at kosta umleið 200 milliónir krónur. Umframt hetta standa Hoyvíkar Skúli, Vejingarskúlin og Eysturskúlin framman fyri umvælingum fyri 15-20 milliónir krónur hvør.

- Her eru nógvar og kostnaðarmiklar uppgávur framman fyri okkum, so tað ræður um at finna røttu raðfestingina. Sjálvandi er tað eisini so, at tað eru fleiri mátar at byggja upp á, so útreiðslurnar kunnu spjaðast yvir nøkur ár, sigur Heðin Mortensen.